

RIMO NIEUWSJES

Trefdag voor lokale besturen en verenigingen of groepen waar armen het woord nemen - 24 november 2009

Vind je het belangrijk dat de stem van de kwetsbare inwoners in jouw gemeente of stad luider klinkt? Ben je op zoek naar tips, handvaten, voorbeelden om in de praktijk aan de slag te gaan? Noteer deze trefdag dan zeker in je agenda! Op 24 november geven we OCMW's, gemeenten, steden, groepen van armen en verenigingen waar armen het woord nemen de kans elkaar te ontmoeten, gedachten uit te wisselen

en plannen te smeden. De basis voor de trefdag vormt het onderzoeksrapport dat RIMO Limburg i.s.m. de Provincie Limburg opstelde. Voor dit rapport ondervroegen we zowel verenigingen waar armen het woord nemen als lokale besturen. Hoe wordt er samengewerkt? Welke ondersteuning kunnen ze elkaar bieden? Welke meerwaarde ervaart men? Wat zijn knelpunten? Voor welke valkuilen moet men oppassen?

MB

In Sint-Truiden nemen mensen in armoede deel aan het lokaal onderwijsplatform

Plaats: Provinciehuis Limburg - **Onthaal:** 9u, **Start:** 9u30 - **Einde** voorzien rond 15u30 - **Info:** melissa.bosmans@rimo.be **Inschrijving:** info@rimo.be

Gekakel in de standaard

Houthalen- Helchteren - De wijk De Standaard heeft er sinds kort een aantal bewoners bij: twaalf kippen scharrelen rond in de tuin achter het wijkinfocentrum. Samen met de vrijwilligers ontwikkelden de RIMO- opbouwwerkers in de wijk heel wat initiatieven rond afval en milieu. Ze legden een compostpark aan en zetten een uitleendienst van tuingerief op poten. Andere initiatieven in dit kader zijn de

jaarlijkse opruimactie tegen zwerfvuil, de voortuinactie en de deelname aan de actie 'Klimaatwijken'. Kippen houden bleek de volgende stap. Eén kip verwerkt per jaar immers 50 kg keuken- en tuinafval. Elke week is een ander gezin verantwoordelijk om de kippen te verzorgen. Dat gezin krijgt daarvoor vier gratis eieren. De rest van de eieren kunnen de buurtbewoners tegen een democratisch prijsje kopen. KB

Lezing Dirk Geldof

"Onzekerheid. Over leven in de risicomaatschappij"
Uitdagingen voor het welzijnswerk

- **Vrijdag 16 oktober 2009**
 - **10:30u. Provinciehuis, Universiteitslaan 1 te Hasselt**
- Een organisatie van RIMO-Limburg, Vormingplus en de provincie Limburg
- **Meer info:** zie www.rimo.be/nieuws.html
 - **Inschrijven:** mail naam, organisatie en telefoon naar info@rimo.be en vermeld 16 oktober.

"Focus niet op het verschil"

"Ik verzet mij tegen een discours waarbij taal het belangrijkste issue is."

Politiciologe Meryem Kanmaz, zelf opgegroeid in een migrantenwijk, deed **prikkelende uitspraken over intercultureel samenleven op onze studiedag "Hoe samen verder?"** Zoek gemeenschappelijke aangrijpingspunten als je intercultureel wil werken, maar focus niet op culturele verschillen. Lees het interview op www.rimo.be/nieuws.html

Pionnetjes voor Meulenberg

Houthalen-Helchteren - Kleurrijke pionnetjes plaatsen. Daartoe nodigen de RIMO-medewerkers bewoners, verenigingen, gemeentelijke diensten en beleidsverantwoordelijken van de wijk Meulenberg uit. Een tafelgroot plan van de wijk vormt het speelbord. Elke kleur geeft een bepaald soort probleem aan: milieu, verkeer, huisvesting, Zijn de pionnetjes geplaatst, dan denkt iedereen

samen na over oplossingen én over wie voor de oplossingen moet zorgen. Wat kunnen bewoners zelf doen? Waarbij hebben ze hulp nodig? En wat moet de gemeente opnemen? Het startschot voor deze aanpak gaven we op de tweede Ronde tafelbijeenkomst van 20 mei in het CC Casino in Meulenberg. Met 40 deelnemers trokken we er een vernieuwde dynamiek voor Meulenberg op gang. KB

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
3500 HASSELT 1
12/2853

JAARGANG 12
DRIEMAANDELIJKS

JUL - AUG - SEP '09 | Nr.3

BELEIDSBEÏNVLOEDING

Opbouwwerk als politiek proces

Participatie van armen aan het beleid dreigt vandaag de dag een modewoord te worden. De praktijk toont aan dat er nog een hele weg af te leggen is.

We weten het allemaal: de armoede in ons land stijgt. Steeds meer mensen kunnen moeilijker rondkomen. In de wijken en buurten waar we als RIMO Limburg actief zijn, zien we dat de werkloosheid drastisch toeneemt. We spreken nu over "gekleurde armoede". Heb je vandaag de dag geen hospitalisatieverzekering of ben je ongeschoold, dan behoort je tot de risicogroep. Het bestrijden van armoede is een gedeelde verantwoordelijkheid. Voor ieder van ons. Problemen kunnen dikwijls maar opgelost worden als alle betrokkenen de handen in elkaar slaan.

Twee wegen

Voor het opbouwwerk betekent dit dat we tegelijkertijd twee wegen bewandelen. We willen de weg gaan met de mensen zelf. Luisteren naar hun ervaringen en daar ook iets mee doen. Hen laten groeien. In het vakjargon noemen we dat het agogisch proces. Daarnaast doen we ook aan beleidsbeïnvloeding: het politieke proces. Dat laatste is niet evident. Opbouwwerkers en buurtwerkers voelen zich veiliger in het buurthuis of de wijk en willen liever niet "aan politiek doen". Voor sommige organisaties en beleidsverantwoordelijken is participatie, en zeker als het gaat over participatie van armen, nog altijd wennen.

Wederzijds begrip voor elkaars positie

We hebben intussen geleerd dat beleidsbeïnvloeding verbonden is aan een aantal voorwaarden.

Uitgangspunt is het wederzijds begrip voor elkaars positie. Het opbouwwerk moet beseffen dat beleidsmensen een globale verantwoordelijkheid hebben, dat procedures moeten gevolgd worden en dat de middelen soms beperkt zijn. Besturen moeten van hun kant aanvaarden dat opbouwwerkers niet automatisch het verlengstuk van het beleid zijn en een eigen stem kunnen laten horen. Ze proberen dikwijls, samen met mensen, een eigen visie te vertolken. Soms is dat een eigen-aardig standpunt.

Vertrouwen dankzij maximale communicatie

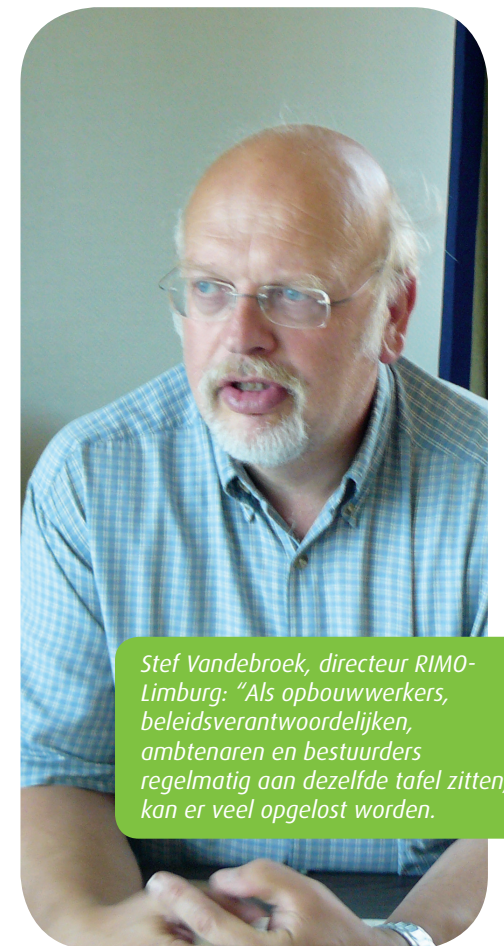
Dit alles veronderstelt vertrouwen. En dat vertrouwen kan alleen maar groeien dankzij goede en maximale communicatie op alle niveaus.

Als opbouwwerkers, beleidsverantwoordelijken, ambtenaren en bestuurders regelmatig aan dezelfde tafel zitten, bestaan er minder misverstanden en kan er veel opgelost worden. We hoeven dan zelfs niet over alles hetzelfde te denken.

Blijven zoeken naar goede praktijken

Beleidsbeïnvloeding heeft een doel. En op dat vlak is er nog een hele weg af te leggen.

Participatie van armen aan het beleid dreigt vandaag de dag een modewoord te worden. In ieder beleidsdocument van de Vlaamse Overheid staat het in drukletters. De praktijk toont aan dat er nog een hele weg af te leggen is. Soms heeft het met onwil te maken. Dikwijls met niet kunnen. Het blijft een zoeken en tasten naar goede praktijken en formules. SV

Stef Vandebröek, directeur RIMO-Limburg: "Als opbouwwerkers, beleidsverantwoordelijken, ambtenaren en bestuurders regelmatig aan dezelfde tafel zitten, kan er veel opgelost worden."

In dit nummer

In dit nummer staan we alvast stil bij de succesvolle deelname van armen in het lokaal onderwijsplatform van Sint-Truiden en bij de geslaagde Vlaamse acties rond wonen.

Daarnaast doen we een warme oproep om werk te maken van vrijetijdsparticipatie van kansarmen. Tenslotte nodigen we je op de laatste pagina uit voor onze trefdag rond participatie op 24 november.

COLOFON

Teksten: Klara Bulckens, Jef Lingier, Peter Meeuwissen, Claudia Mellebeek, Frederik Vaes, Stef Vandebröek

Coördinatie: Lucrèce Ory

Eindredactie: Klara Bulckens

Foto's: RIMO Limburg

Vormgeving: Kristel Moors

Druk: Drukkerij Aerts

RIMO LIMBURG

Marktplein 9 b 21

3550 Heusden-Zolder

tel. 011/22 21 96 - fax: 011/22 94 31

www.rimo.be

BELEIDSBEÏNVLOEDING

Beleidsparticipatie van mensen in armoede in Sint-Truiden

"Elke beleidsdialogoog wordt in groep met veel geduld en met zorg voorbereid en geëvalueerd."

Sint-Truiden - In opdracht van RIMO Limburg verzamelde Greetje Swerts in St-Truiden een groep mensen rond zich die allen te kampen hebben met meervoudige achterstelling. De groep doopte zichzelf 'Onder Ons'. Al snel ontstonden twee werkgroepen. Eén werkgroep streeft naar gelijke onderwijskansen. De andere wil werk maken van een collectieve schuldbemiddeling op maat van mensen in armoede.

Carina Thomis, deskundige ondersteuner van het LOP St-Truiden

"Onder Ons houdt het onderwijs een spiegel voor. En soms kan dat pijnlijk zijn."

"Als je mij vraagt wat de meerwaarde is van de participatie van Onder Ons aan het LOP dan is dat ongetwijfeld het feit dat mensen zelf mee aan tafel zitten. Er wordt mét de mensen gepraat en niet over hen. De kwetsbare ouders zijn een volwaardige gesprekspartner. Onder Ons houdt het onderwijs een spiegel voor, die verplicht kritisch te doen kijken. En soms kan dat pijnlijk zijn."

"De werking van het LOP is toch wel gewijzigd sinds de deelname van Onder Ons. Niet alleen de agenda, maar ook de taal en de methodieken zijn aangepast. Ik heb het gevoel dat elke vergadering tot

Smaakmaker voor de beleidsdialogoog van Onder Ons was de deelname aan het tot stand komen van het Lokaal Sociaal Beleidsplan. Nadat de mensen geproefd hadden van deze vorm van beleidsparticipatie, kozen ze ervoor om hun schouders te zetten onder nieuwe thema's. Op die manier bleek al vrij snel dat er binnen Onder Ons een groep van kwetsbare ouders zich afscheidde door hun streven naar een betere toekomst voor hun kinderen.

een hoger niveau getild wordt en daar ben ik blij om, want er liggen ons nog heel wat uitdagingen te wachten in de toekomst."

Greetje Swerts, RIMO-opbouwwerkster bij onder ons

"In een veilig kader krijgen mensen in armoede een forum om dingen te zeggen aan het beleid"

RIMO-opbouwwerkster Greetje Swerts ervaart dat het proces van beleidsbeïnvloeding de mensen in armoede sterker maakt. "Om maar enkele effecten te noemen: mensen durven het woord nemen, krijgen het gevoel waardevol te zijn, worden nu aan de schoolpoort als mens gezien door de schooldirectie. De comfortzone van de groep maakt hen minder kwetsbaar."

Blijven kloppen op dezelfde nagel

"Maar ook het beleid moet een proces

Tips voor de onderwijswereld

Twee keer per maand wisselen de ouders van Onder Ons onderling ervaringen uit. Positieve, maar ook negatieve. Dit resulteerde uiteindelijk in tips aan het adres van de onderwijswereld. Gestoffeerd met getuigenissen uit de leefwereld van mensen in armoede, vormden de tips het uitgangspunt om met het lokale onderwijsniveau in dialoog te gaan. Dit mondde uit in dialoogmomenten met onder meer directies, zorgcoördinatoren en het CLB.

In zorgzame tandem

Cruciaal bij elke dialoog is dat mensen in armoede in tandem met de opbouwwerker het woord nemen. Elk dialoogmoment wordt in groep met veel geduld en met zorg voorbereid en geëvalueerd. Zorg voor het individueel welbevinden, voor het eigen verhaal, voor het tempo van de allerzwaksten in de groep.

Deelname aan het LOP

Ondertussen is de beleidsparticipatie van Onder Ons lokaal en structureel verankerd via de deelname aan het Lokaal Onderwijsplatform (LOP). Iets om terecht fier op te zijn want in Vlaanderen is dit eerder uitzondering dan regel. CM

doormaken. En da's niet altijd makkelijk. De beleidsmensen zijn immers deskundigen in de materie. Maar ook de mensen in armoede brengen kennis mee: doorleefde ervaringskennis die even belangrijk is! We moeten dan ook vaak op dezelfde nagel blijven kloppen."

Praat over ons!

Een grote bezorgdheid van Greetje is voorkomen dat de mensen in armoede niet de zoveelste ontgoocheling oplopen. Hun verwachtingen zijn immers hooggespannen. Toch blijven ze geloven in de beleidsdialogoog. Zo uitte één van hen zijn verwachtingen tegenover de schooldirecties: "Praat over ons! Onze signalen mogen niet bij jullie blijven hangen. Zorg ervoor dat ook de leerkrachten ons verhaal leren kennen."

CM

MONDELINGE GESCHIEDENIS

De verbindende kracht van mondelinge geschiedenis

De Oral History methodiek kan een verbindend proces op gang brengen, over etnisch-culturele en intergenerationale barrières heen. De methodiek vertrekt niet van tegenstellingen of problemen, maar vanuit ieders beleving van het verleden. RIMO Limburg werkte al met de methodiek in verschillende migrantenwijken.

Identiteitsverlies

Migratie is een ingrijpend gebeuren dat grote veranderingen teweeg brengt in de lokale samenleving. Het leidt vrijwel

altijd tot een verlies van zekerheden en identiteit, zowel bij migranten als bij ingezetenen. Vanzelfsprekende omgangsvormen, waarbij iedereen dezelfde taal spreekt en dezelfde culturele en religieuze achtergrond deelt, zijn opeens niet meer zo vanzelfsprekend. Dit gaat gepaard met onbehagen en terugplooiën op de eigen groep. Het is belangrijk dit verlies van identiteit te erkennen en te verwerken om vervolgens te kunnen zoeken naar verbinding en als het ware nieuwe gezamenlijke omgangsvormen uit te vinden.

Positief klimaat

Oral History is veel meer dan alleen maar een reconstructie van de werkelijkheid in het verleden. Zo'n project brengt een culturele dynamiek op gang en maakt allerlei vragen los: hoe gaan we om met het verleden? Wie zijn wij? Het project versterkt de identiteitsconstructie van de betrokkenen en schept het positief klimaat dat nodig is om nieuwe interculturele omgangsvormen te ontwikkelen. PM

Mondelinge geschiedenis als hefboom voor interculturele samenhang

Onder deze titel organiseerde RIMO Limburg een workshop tijdens de studiedag "Hoe samen verder? Interculturele projecten gewikt en gewogen" met inleidingen van Marc Vanlangendonck (Expeditions vzw, toegepast antropologisch onderzoek) en Rob Belemans (Faro, Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed).

Je leest het verslag op www.rimo.be/nieuws.html

Oral History in praktijk

Beringen-Mijn - Beringen-Mijn evolueerde op minder dan 100 jaar van dunbevolkt heidegebied naar multiculturele wijk. RIMO Limburg gaat op zoek naar het collectief geheugen van deze kleurrijke wijk. De zoektocht moet dit najaar uitmonden in een boek met buurtverhalen. Het project loopt in samenwerking met onderzoeksgroep LiSE van de XIOS Hogeschool Limburg.

Op verschillende plaatsen in de buurt sprokkelden we verhalen. Bijvoorbeeld via groepsgesprekken in verenigingslokalen, maar ook in huiskamers waar we verschillende generaties van een familie bijeenbrachten om te vertellen over vroeger. Een reeks buurtgazetten (met o.a. fragmenten van de verzamelde verhalen) en evenementen houden het project levend en voeden de honger naar het boek.

Praatshow

Eén van die evenementen was een praatshow in de turnzaal van de vroegere meisjesschool op de cité. Een tiental gasten vertelde er over zijn jeugdherinneringen. Onder hen de 87-jarige Marcel Agten - nog helder van geest en rad van tong - en de 18-jarige Esra Güler. Allerlei onderwerpen passeerde de revue: de scouts, Arktos, een brandstichting in de school, de Poolse dansgroep, de kermis, de gloriejaren van Beringen FC, enz. Ex-topvoetballer Zygmund Zimbiecki herbeleefde in gedachten de match tegen Standaard. De projectie van oude foto's en filmpjes ontlokten heel wat reacties van herkenning bij het publiek. De jongeren verbaasden zich over de rijke geschiedenis van hun wijk. Juf Berte zorgde voor het emo-moment van de avond door haar oud-leerlinge Meryam Kanmaz op het podium te verrassen met een door haar geschreven opstelletje uit het derde leerjaar, nu 29 jaar geleden.

Samenwerking

RIMO Limburg geeft met 'Sprekend Verleden' ook een duwtje in de rug van

andere projecten rond buurtgeschiedenis in Beringen-Mijn. De vrijwilligergroep 'Citévolk Spreekt' en het project 'Barak 15' van de integratiedienst bijvoorbeeld krijgen de nodige aandacht in de Buurtgazetten. De cultuurbeleidscoördinator en de Erfgoedcel Mijnerfgoed volgen het project op en geven advies. "Sprekend Verleden" geniet steun van de provincie Limburg, de Koning Boudewijnstichting en de Nationale Loterij. PM

Oral history versterkt de identiteitsconstructie van de betrokkenen en schept het positief klimaat dat nodig is om nieuwe interculturele omgangsvormen te ontwikkelen.

VRIJETIJDSPARTICIPATIE

Vrije tijd is geen luxe

Culturele uitsluiting treft het wezen van de mens

"Participeren creëert kansen op ontmoeting en kan zo ook de 'sociale cohesie' en de gemeenschapsvorming bevorderen."

Deelname aan het vrijetijdsleven lijkt voor de meeste buitenstaanders de laatste zorg van mensen in armoede. Cultuur is luxe, zo lijkt het. Maar dat beeld klopt niet. Cultuur is geen dimensie die pas toegevoegd hoeft te worden als andere basisbehoeften vervuld zijn. Het behoort wezenlijk tot het menselijk leven. RIMO-Limburg pleit daarom voor meer aandacht voor vrijetijdsparticipatie van achtergestelde groepen.

Over 'have not' en 'are not'

Bij maatschappelijk kwetsbare bevolkingsgroepen leidt culturele armoede tot meer uitsluiting en is het één van de ergste en meest diepgaande vormen van uitsluiting. Britse onderzoekers maakten de treffende formulering: geen geld hebben, geen werk, geen behoorlijke huisvesting, schoolopleiding, voeding, enz., gaat over niet-hebben, 'have not'. Culturele uitsluiting treft het wezen van de mens: je bent niet, 'are not', je maakt geen volwaardig deel uit van de samenleving. Je hoort er niet echt bij. Vrijetijdsparticipatie (op het vlak van cultuur, sport en jeugdwerk) is dus van wezenlijk belang in armoedebestrijding.

Empowerment en levenskwaliteit

De positieve impact van vrijetijdsdeelname mag je niet onderschatten. Deelnemen aan cultuur bevordert de persoonlijke ontwikkeling en de sociale cohesie. Het kan zorgen voor de empowerment van een gemeenschap en bevordert de beeldvorming en identiteit van mensen in armoede. Hun verbeelding en visie worden aangescherpt en dat kan positieve effecten met zich meedragen op het vlak van gezondheid en welzijn. Naast aspecten zoals de gezins- en werksituatie, het inkomen en de gezondheid, bepalen sociale en culturele participatie immers in hoge mate je levenskwaliteit.

Zelfvertrouwen en wederzijds respect

Na heel wat tegenslagen op andere levensdomeinen kan vrijetijdsparticipatie een hefboomfunctie vervullen. Door te participeren worden mensen aangesproken op wat ze kunnen, en veel minder op hun beperkingen. Daardoor groeit hun zelfvertrouwen en hun gevoel van eigenwaarde. Een positieve opvatting over jezelf is belangrijk om terug greep te krijgen op je eigen leven. 'Deelnemen aan' betekent ook ervaring opdoen met een grote verscheidenheid aan andere

mensen, situaties, communicatievormen, leefregels, enz. Dat verruimt je blikveld en leidt tot meer vertrouwen en wederzijds respect. Op die manier is participeren ook een leerschool in het omgaan met de sociale complexiteit.

Sociaal netwerk

Verder is het doorbreken van het sociaal isolement ontegensprekelijk een van de belangrijkste effecten van deelname. Zich onder de mensen begeven geeft het gevoel 'erbij' te horen, deel uit te maken van de maatschappij. Het belang van het sociaal netwerk kan moeilijk worden overschat. Die sociale relaties bepalen in belangrijke mate de (im)materiële bronnen waar mensen toegang toe hebben en, daaruit afgeleid, hun mogelijkheden tot maatschappelijke integratie. Participeren creëert kansen op ontmoeting en kan zo ook de 'sociale cohesie' en de gemeenschapsvorming bevorderen

Een herkenbaar cultuuraanbod

De overtuiging dat het cultuuraanbod toegankelijk hoort te zijn voor alle bevolkingslagen wint de jongste jaren meer en meer veld. De vraag dringt zich dan op hoe die participatie begrepen moet worden. Moeten meer kansarmen naar het theater en de opera? Prof. Eric Corijn, filosoof en cultuursocioloog, stelt dat het democratisch deficit in de cultuurspreiding niet zozeer ligt in het feit dat niet alle bevolkingslagen weerspiegeld zijn in het publiek van de grote culturele instellingen, maar wel dat de specifieke symbolische orde en imaginaire wereld van volksgroepen en allochtone groepen niet artistiek wordt gedocumenteerd en bewerkt.

De Queeste en oral history

Een deel van de kunstensector heeft dat alvast begrepen. De Limburgse theatermakersgroep 'De Queeste' heeft zich de afgelopen jaren o.m. toegelegd op het opsporen en optekenen van authentieke verhalen van volkse en allochtone groepen als uitgangspunt voor haar theaterproducties. Theater waar ook kwetsbare groepen zich in herkennen.

Ook de RIMO-projecten rond Mondelinge Geschiedenis in achtergestelde wijken bewegen zich op het snijpunt van erfgoed (dus cultuur) en participatie. In het artikel op p. 7 vind je er meer info over. PM/FV

VRIJETIJDSPARTICIPATIE

Geld is lang niet de enige drempel

Mensen die in armoede leven worden met tal van drempels geconfronteerd als ze willen deelnemen aan sport, jeugdwerk of cultuur. Iedereen weet wel dat deelnemen aan cultuur duur is, maar geld is lang niet de enige drempel. Er zijn ook sociale en culturele drempels.

Sociale en culturele drempels

Hoe werkt zo'n theatervoorstelling? Waar mag ik zitten? Wanneer applaudisseren? Moet mijn jas in de vestiaire en moet ik iets drinken tijdens de pauze? Wat moet ik aantrekken om naar de schouwburg te gaan? Dat zijn allemaal vragen die in het hoofd rondspelen van iemand die niet aan cultuur participeert. Verder zijn er ook nog de praktische drempels. Musea, schouwburgen, sportcentra, enz. zijn vaak ver weg, dat wil zeggen aan het andere eind van de stad of buiten de eigen veilige wijk.

Overheersend schaamtegevoel

Mensen in armoede hebben vaak een diepgeworteld gevoel dat ze minder zijn dan 'gewone' mensen die naar het toneel, de film, het ballet of de opera gaan. Ze schamen zich voor hun afkomst en voor hun thuissituatie. Bovendien lezen ze in de blik van anderen dat ze zich dienen te schamen over hun armoede en dat het ongepast is dat zij deelnemen aan zo'n

Mensen in armoede lezen in de ogen van anderen dat het ongepast is dat ze deelnemen aan zo'n luxeproduct als cultuur.

luxeproduct als cultuur. Dit schaamtegevoel kan zo overheersend zijn dat het mensen telkens opnieuw weerhoudt om te participeren aan cultuur.

Geen gespreksonderwerp

Bij mensen die in armoede leven is deelname aan culturele activiteiten doorgaans ook geen gespreksonderwerp in hun sociale netwerk. Als niemand in de

eigen omgeving belang hecht of men naar een bepaald theaterstuk is gaan kijken of niet, dan moet men al een hele grote innerlijke motivatie hebben om te blijven uitkijken naar cultuur. FV

Participatiedecreet voorziet bijkomende middelen

Het participatiedecreet zorgt ervoor dat alle gemeenten in Vlaanderen bijkomende middelen kunnen ontvangen om de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede te bevorderen. Daartoe moeten de lokale besturen de armoedeverenigingen betrekken in een lokaal netwerk en samen met hen een afsprakennota maken. Die nota omschrijft op welke manier mensen in armoede ondersteuning krijgen voor deelname aan cultuur, jeugdwerk en sport.

Duurzame dialoog

Het participatiedecreet is nog jong en de ervaringen met lokale netwerken en afsprakennota's nog heel beperkt. In Limburg doen momenteel nog maar drie

gemeenten beroep op de extra Vlaamse middelen. De komende jaren zal dat aantal ongetwijfeld uitbreiden. Het decreet biedt een enorme kans: de extra middelen voor vrijetijdsparticipatie kunnen een hefboom zijn om bij lokale cultuur-, jeugd- en sportdiensten een proces op gang te brengen rond aandacht voor kansengroepen. Dat lijkt de belangrijke meerwaarde van het participatiedecreet: de realisatie van een duurzame dialoog tussen alle betrokken partners.

Starten met een sterk lokaal netwerk

RIMO-Limburg doet alvast een warme oproep om er samen werk van te maken. Misschien hoef je als gemeente geen nieuw netwerk op te richten, maar

kan een bestaand overleg omgevormd worden. Bekijk dan zeker of alle actoren vertegenwoordigd zijn. Niet alleen het OCMW en de gemeentelijke diensten voor cultuur, jeugd en sport moeten rond de tafel zitten. Ook vele andere organisaties zijn nodig om tot een gedragen afsprakennota te komen: verenigingen waar armen het woord nemen, buurtwerkingen, opbouwwerkprojecten, werkingen met mensen zonder papieren, zelforganisaties van allochtonen, werkingen kansarme jeugd, begeleid/beschut wonen, sociaal-artistieke projecten, centra voor basiseducatie, ... Zij kunnen de noden en gevoeligheden van hun doelgroepen onder de aandacht brengen. PM/KB

VRIJETIJDSPARTICIPATIE

Marie Louise Van geel: “Zonder cultuurparticipatie ging ik vroeger zelden weg”

“Het is maar als iemand het tegen je zegt, dat het tot je doordringt dat je van het fonds gebruik kan maken.”

Houthalen-Helchteren – Marie-Louise Van geel woont in de Standaardwijk in Houthalen. Sinds een jaar gaat Marie-Louise vaak op stap. Dankzij het fonds Cultuurparticipatie gaat ze naar allerlei culturele activiteiten. “Genieten waar ik kan aan een schappelijke prijs,” zo vat Marie-Louise het samen.

“Ik ging vroeger zelden weg. Ik wist eerst niet dat er zo’n fonds bestond. Veel mensen weten het niet. Het staat waarschijnlijk wel in allerlei boekjes, maar de mensen lezen dat niet. Het is pas als iemand het tegen je zegt dat het tot je doordringt. Ik stippel zelf mijn programma uit. Binnenkort ga ik naar Raymond Van het Groenewoud, Nicole & Hugo en Bert Kruismans. Ik neem dan een vriendin mee, want alleen ga

ik niet. Ik zoek altijd gezelschap. Ik heb daar geen moeite mee. Je moet gewoon mensen aanspreken. Zo zijn er al heel wat burens met mij meegegaan. Voor Holiday on Ice in Hasselt zijn we met een groep gegaan, waaronder ook enkele alloctonen. We rijden dan samen om kosten te besparen.”

“Als je wil genieten van de korting via Cultuurparticipatie, moet je in het buurthuis een aanvraagformulier invullen. De prijs van je ticket moet je zelf voorschieten. Achteraf krijg je dan een deel terug. Bij ons wordt het geld gestort op rekening van de wijkvereniging die het dan uitbetaalt aan ons.”

“De musical Elisabeth kostte 25 euro. Dat is voor veel mensen een zware dobber. Als je met een gezin van drie personen naar het Schlagerfestival gaat, dan betaal je uit eigen zak al rap 30 euro. Ik weet van gezinnen die dat niet konden betalen. Bij ‘rap op stap’ in Hasselt, betaal je alleen je eigen bijdrage. Dat vind ik een beter systeem.” JL

Tina Raiselis: “Ik doe het voor mijn kinderen”

Genk – Tina Raiselis uit Waterschei gaat elk jaar mee op vakantie met Wasda, een vereniging waar armen het woord nemen in Genk waaraan RIMO ondersteuning biedt. We vroegen haar wat de meerwaarde is van deze vakanties.

“Ik ga alleen naar het binnenland, nooit naar het buitenland. Die reizen zijn te duur voor mij en ze vallen altijd buiten de schoolvakanties. Ik wil absoluut dat mijn kinderen kunnen meegaan. Zij komen op de eerste plaats.”

Ik ben ook één keer naar zee geweest met vakantieparticipatie. Dat viel eerder tegen, want daar kende ik niemand. Ik heb zelfs één keer het aanbod gekregen om gratis naar Litouwen te gaan waar de familie van mijn vader woont. Ik heb dat geweigerd omdat mijn kinderen niet mee konden.”

Zoektocht

“Vorig jaar ben ik met Wasda naar de Ardennen geweest. Dat was goed georganiseerd. Er waren ook andere kinderen mee. Zo maakten mijn

“Ik was voordien nooit eerder op vakantie geweest met mijn kinderen.”

kinderen nieuwe speelkameraadjes. Een groepje had samen met Magda (de opbouwwerkster) een quiz voorbereid. Er was ook een zoektocht. Dat was tof. De prijs viel ook goed mee, want Magda

vraagt altijd een tussenkomst van het OCMW. Je kunt ook lang op voorhand sparen.”

Uit de sleur

“Op vakantie leer je mekaar echt kennen. Als er kleine strubbelingen waren dan kwam Magda tussenbeide.”

We waren met 25 man. Een fijne groep. Niet te groot. Ik was voordien nooit eerder op vakantie geweest met mijn kinderen. Zonder mijn kinderen ga ik nergens. Ze kijken er dit jaar weer naar uit. Voor hen doe ik het. Jammer dat we maar voor vijf dagen gaan.

Het is fijn met onze groep. We weten wat we aan elkaar hebben. Het mocht gerust twee weken duren. Dan zijn we eens uit de sleur van elke dag en de kinderen amuseren zich.” JL

BELEIDSBEÏNVLOEDING

Limburg in actie voor meer sociale woningen

Voor de Limburgse armoedeverenigingen was een inhaalbeweging in de sociale woningbouw een belangrijk strijdpunt. Er staan immers 75.000 mensen op de wachtlijst. Met de steun van RIMO Limburg en samen met andere partners hebben ze de woonproblematiek op de politieke agenda geplaatst. Onder de vleugels van de ‘actie betaalbaar wonen’ zetten ze het afgelopen jaar heel wat initiatieven op touw. Mét succes. Tegen 2020 komen er 43.000 sociale huurwoningen, 21.000 sociale koopwoningen en 1000 sociale kavels bij. Dat heeft de Vlaamse regering beslist en is opgenomen in het grond- en pandendecreet.

De armoedeverenigingen slaagden er met de steun van RIMO-Limburg in de woonproblematiek op de politieke agenda te plaatsen.

De actie betaalbaar wonen vond haar oorsprong in Gent bij een groep mensen die allergisch zijn voor onrecht. Ze legden hun focus op de stijgende kosten voor huisvesting. Die zijn vandaag één van de belangrijkste oorzaken van toenemende armoede in België. De groep ging van start met een petitieactie en debatavonden in en rond het Gentse.

Het duurde echter niet lang voordat de actie betaalbaar wonen zich verspreidde over andere delen van het land. Onder impuls van De Brug Hasselt en Vormingplus Limburg waaide de actie over naar Limburg. Samen met de groep uit Gent

brachten ze verschillende partners rond de tafel.

15.000 handtekeningen voor hoorzitting in parlement

De petitieactie beoogde 15.000 handtekeningen om een verzoekschrift in te dienen en op die manier een hoorzitting te verkrijgen in de commissie wonen van het Vlaams Parlement. Het verzoekschrift ijverde voor een drastische verhoging van het aanbod aan goede en goedkope huurwoningen.

Aan de Vlaamse Overheid werd een gedurfd plan voorgelegd om in 20 jaar tijd tot 20 % sociale woningen te komen in de grote steden met een gemiddelde van 10 % over heel Vlaanderen. Limburgse armoedeverenigingen, welzijnsschakels en Dynamo Limburg trokken doorheen Limburg met als enige doel, de kaap van 15.000 handtekeningen te halen.

Ze kregen daarbij uitgebreide steun van RIMO Limburg. Gewapend met een tentje, afficheborden, balpennen en verzoekschriften bemanden we verscheidene markten. Iedereen droeg zijn steentje bij. In totaal werden er in Limburg 6.497 handtekeningen verzameld en werd op die manier de kaap van 15.000 handtekeningen in gans Vlaanderen overschreden.

Tumultvolle debatten met spitse tussenkomsten

Naast de petitieactie werden in Limburg ook debatavonden georganiseerd. Op 21 april 2008 verzamelden 150 mensen op de welzijnscampus in Hasselt voor het eerste debat.

De Vlaamse regering had net 45.000 nieuwe sociale woningen beloofd tegen 2020. Marino Keulen, Veerle Heeren, Hermand Reynders en Mieke Vogels werden op de rooster gelegd. Kritische vragen over de budgetten voor de bouw van sociale woningen, huursubsidie en natuurlijk de belofte van 45.000 nieuwe sociale woningen werden op hen afgevuurd.

Dit leidde tot een tumultvol debat met spitse tussenkomsten vanuit het

Hoorzitting in de commissie wonen: Op de vraag waarom de regering beloftes doet maar niet de nodige middelen vrijmaakt, kregen de armoedeverenigingen geen antwoord.’

publiek. De aanwezige politici zullen de strijdvaardigheid vanuit Limburg niet snel vergeten.

Op 12 september 2008 werd er opnieuw een politiek debat georganiseerd naar aanleiding van het 25 jaar bestaan van het huurderssyndicaat. Marino Keulen en Herman Reynders werden nogmaals aan de tand gevoeld over de belofte van de 45.000 extra sociale woningen tegen 2020.

Beloftes zonder bijhorende middelen

Op 8 oktober 2008 trokken een vijftigtal mensen, waaronder een delegatie vanuit Limburg, naar Brussel om de 15.000 handtekeningen af te geven aan het Vlaams Parlement. Else De Wachter, Mieke Vogels en Eloi Glorieux waren present om als parlementairen de handtekeningen in ontvangst te nemen, samen met de bevoegde ambtenaar.

Exact drie maanden nadien, op 8 januari 2009 om precies te zijn, zaten we in de commissie wonen van het Vlaams Parlement voor de hoorzitting. Onze wooneisen werden voorgesteld aan de leden van de commissie en het grond- en pandendecreet werd kritisch bekeken.

Op de vraag waarom de regering beloftes doet maar niet de nodige middelen vrijmaakt om er werk van te maken, kregen we geen antwoord van de aanwezige verkozenen van de meerderheidspartijen. 43.000 extra sociale huurwoningen, eerst zien en dan geloven. De Limburgse armoedeverenigingen blijven het op de voet volgen. FV